

Cymun Bendigaid ar Gân
Pedwerydd Sul yr Adfent
24 Rhagfyr 2023 am 9.15am

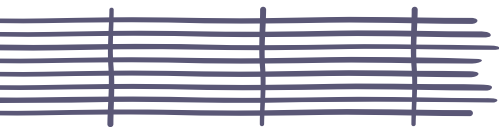
 **Cadeirlan
Deiniol Sant
ym Mangor**

Saint Deiniol's
Cathedral
in Bangor

*Croeso i
Gadeirlan
Deiniol Sant
ym Mangor.*

*Welcome to
Saint
Deiniol's
Cathedral in
Bangor.*

Rydych chi'n sefyll rwan lle
safodd Deiniol bron i fileniwm a
hanner yn ôl.

Yma, yn y flwyddyn 525, bu iddo
gynnull o'i gwmpas gymuned lawn
ffydd, gobaith a chariad, gan godi
o'i chwmpas ffens gyll—y **bangor**
gwreiddiol—iddi'n gysgod ac yn
noddfa.

Ein gweddi yw y cewch chwithau,
hefyd, eich cofleidio yma gan yr
un ffydd, gobaith a chariad a gy-
hoeddir gennym heddiw ac sy'n
ein cyfareddu o hyd.

You stand now where Deiniol
stood almost a millennium and a
half ago.

Here, in the year 525, he gath-
ered around him a community of
faith, hope and love, and raised
around it a hazel fence—the
original **bangor**—for shelter and
sanctuary.

Our prayer is that you, too, will
be embraced here by the same
faith, hope and love that we
proclaim and live by today.

Addoli gyda ni heddiw

Mae'r llyfryn hwn yn cynnwys popeth a ddywedir ac a genir yn ystod ein haddoliad heddiw. Fe'ch gwahoddir i fynd â'r llyfryn adref gyda chi, i fyfyrion yn eich amser eich hun ar y geiriau sanctaidd sydd ynddo. Fodd bynnag, nid darllen neu arsylwi ydi addoli – ond gweithgaredd, a ninnau'n cymryd rhan, ochr yn ochr â'r rhai sy'n cynnull gyda ni ac, y tu hwnt i hynny, ochr yn ochr â llu'r nef i gyd. Dyrchefwch, felly, eich llygaid; sylwch ar liw, golau, sain, symudiad a harddwch; codwch eich llais; cyfranogwch yn yr hyn a fydd yn eich gweddnewid, o roi iddo'r cyfle.

Yn ystod ein haddoliad, rydyn ni'n dweud ac yn canu gyda'n gilydd y testun **mewn teip trwm**. Darperir cyfieithiadau o ieithoedd tramor. Mae croeso ichi wneud arwydd o'r Groes pan fydd y geiriau wedi'u marcio ag ✕. Cynigir cyfarwyddiadau eraill (rhuddellau) **mewn teip coch**; os ydych chi'n ei chael hi'n fwy cyfforddus, eisteddwch yn hytrach na sefyll neu benlinio.

Hygyrchedd

Mae dolen glyw ar waith – gosodwch gymhorthion clyw i'r lleoliad T.

Mae copiâu print bras o'r llyfryn hwn ar gael gan y stiwardiaid.

Os oes angen waffer heb glwten arnoch (yn cydymffurfio â'r gofyniad canonaidd am 20 rhan o glwten fesul miliwn), rhowch wybod i stiward.

Mae tai bach ym mhen dwyreiniol y Gadeirlan, trwy'r drws i'r chwith o'r sgrin y Cwâr.

Os bydd angen i ni adael y Gadeirlan mewn argyfwng, arhoswch ar eich heistedd a dilynwch gyfarwyddiadau'r stiwardiaid.

Plant a theuluoedd ifanc

Ceir gweithgareddau a chrefftau yn ystod y Cymun Bendigaid ar Gân bob dydd Sul yng Nghapel Mair, ar gyfer unrhyw blant hyd at 11 oed. Mae'r crefftau a'r gweithgareddau yn amrywiol, gydag o leiaf un yn ymwneud â thema'r Cymun ei hun. Caiff y gofod hwn yn cael ei staffio gan oedolion cyfrifol, a bydd plant dros 5 oed yn gallu mynd a dod. Bydd plant yn parhau i fod yn gyfrifoldeb eu rhieni neu eu gwarcheidwaid bob amser. Yn y lle cyntaf, dylai plant sy'n 4 oed ac iau fod yng nghwmni rhiant neu warcheidwad oni bai bod trefniant ymlaen llaw gyda'r rhai ar ddyletswydd wedi'i wneud.

O'r Ddarllenfa a Buchedd Bangor

Pob wythnos, anfonir ebost **O'r Ddarllenfa** at danysgrifwyr gyda hysbysiadau ynghyd â delweddau wythnosol o fywyd y Gadeirlan a'r Ardal Weinidogaeth. Os nad ydych chi eisoes yn danysgrifiwr, dilynwch y cod QR, neu ewch i **cadeirlan.eglwysyngnghymru.org.uk/Darllenfa/**

Buchedd Bangor yw ein cylchgrawn rheolaidd, sy'n cynnig cymysgedd o ddefnydd ysbrydol a gwybodaeth ymarferol am ein bywyd ar y cyd. Mynnwch gopi heddiw, neu ddilynwch y cod QR i ddarllen arlein.

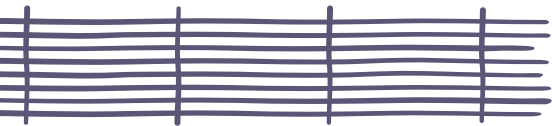
Buchedd Bangor

O'r Ddarllenfa From the Lectern

Trefn y gwasanaeth

Wedi'r hysbysiadau, codwn ar ein traed ar ganiad y gloch

Cynnull

Emyn

Wele'n sefyll rhwng y myrtwydd
wrthrych teilwng o'm holl fryd,
er mai o ran yr wy'n adnabod
ei fod uwchlaw gwrthrychau'r byd:
henffych fore, henffych fore
y caf ei weled fel y mae,
y caf ei weled fel y mae.

Rhosyn Saron yw ei enw,
gwyn a gwridog, teg o bryd;
ar ddeng mil y mae'n rhagori
o wrthrychau penna'r byd:

**ffrind pechadur, ffrind pechadur,
dyma'r Llywydd ar y môr,
dyma'r Llywydd ar y môr.**

**Beth sydd imi mwy a wnelwyf
ag eilunod gwael y llawr?
Tystio 'rwyf nad yw eu cwmni
i'w gystadlu â'm Iesu mawr:
O am aros, O am aros
yn ei gariad ddyddiau f'oes,
yn ei gariad ddyddiau f'oes.**

Geiriau

Ann Griffiths (1776-1805)

Cerddoriaeth | "Cwm Rhondda"

John Hughes (1873-1932)

Parhawn ar ein traed tan ddiwedd y Weddi Gasgl

Cyfarchiad

✠ Yn enw'r Tad, a'r Mab, a'r Ysbryd Glân.
Amen.

Gras a thangnefedd a fo gyda chwi.
A'th gadw di yng nghariad Crist.

"Adfer ni, O Dduw; bydded llewyrch dy wyneb arnom, a
gwareder ni."

Cyffes

Gan gynnull i ddathlu'r Cymun Bendigaid er gogoniant i Dduw,
ymbaratown gan gyffesu ein pechodau,

ger bron disgleirdeb Duw

sy'n llewyrch yn ein tywyllwch,

sy'n hidlo lludw'n dyheu,

sy'n ailgynnau ynom gyfiawnder a chariad.

Dad nefol,

**yr ydym wedi pechu ar feddwl, gair a gweithred,
a heb wneud yr hyn a ddylem.**

**Mae'n wir ddrwg gennym,
ac yr ydym o ddifrif yn edifarhau.**

**Er mwyn dy Fab Iesu Grist a fu farw drosom,
maddeua inni'r cwbl a aeth heibio
ac arwain ni yn ei ffordd ef
i gerdded fel plant y goleuni.**

Amen.

Yr hollalluog Dduw a drugarhao wrthyich,
✠ maddau ichwi a'ch rhyddhau o bechod,
a'ch cadw yn y bywyd tragwyddol.

Amen.

Parhawn ar ein traed

Kyrie eleison

Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison.

Cyfieithiad

*Arglwydd trugarha. Crist trugarha. Arglwydd
trugarha.*

Cerddoriaeth

Gwasanaeth Cymun yn C, William Mathias (1934-1992)

Parhawn ar ein traed

Gweddï Gasgl

Gweddïwn.

ODduw, yr ymddangosodd dy fendigedig Fab fel y datodai weithredoedd y diafol, a'n gwneud ni'n blant i Dduw ac yn etifeddion bywyd tragwyddol: caniatâ i ni, a'r gobaith hwn gennym, ein puro ein hunain, megis y mae yntau'n bur; fel, pan ddaw drachefn mewn nerth a mawr ogoniant, y gwneir ni'n gyffelyb iddo ef yn ei ogoneddus deyrnas dragwyddol; trwy'r un Iesu Grist ein Gwardedwr.

Amen.

Eisteddwn

Gair

Salmyddiaeth

Y Llewyrched arnom wawr dy hedd; dy siriol wedd a'n gweryd.

R Llewyrched arnom wawr dy hedd;
dy siriol wedd a'n gweryd.

Gwrando, O fugail Israel, sy'n arwain Joseff fel diadell.

Ti sydd wedi dy orseddu ar y cerwbiaid, disgleiria i Effraim, Benjamin a Manasse. Gwna i'th nerth gyffroi, a thyrd i'n gwaredu.

Adfer ni, O Dduw; bydded llewyrch dy wyneb arnom, a gwareder ni.

R Llewyrched arnom wawr dy hedd;
dy siriol wedd a'n gweryd.

O Dduw'r Lluoedd, am ba hyd y byddi'n ddirym wrth weddiâu dy bobl?

Yr wyt wedi eu bwydo â bara dagrau, a'u dodi â mesur llawn o ddagrau.

R Llewyrched arnom wawr dy hedd;
dy siriol wedd a'n gweryd.

Gwnaethost ni'n ddirmyg i'n cymdogion, ac y mae ein gelynyon yn ein gwawdio.

O Dduw'r Lluoedd, adfer ni; bydded llewyrch dy wyneb arnom, a gwareder ni.

R Llewyrched arnom wawr dy hedd;
dy siriol wedd a'n gweryd.

Salm 80:1-7

Cerddoriaeth

Simon Ogdon; tón IV, pedwerydd terfyniad

Darlleniad

Darlleniad o'r Lyfr y Proffwyd Eseia.

Dyma'r hyn a ddywed y Sanctaidd Un: Cysurwch, cysurwch fy mhobl. Siaradwch yn dyner wrth Gaersalem, a dywedwch wrthi ei bod wedi cwblhau ei thymor gwasanaeth a bod ei chosb wedi ei thalu, ei bod wedi derbyn yn ddwbl oddi ar law Duw am ei holl bechodau. Llais un yn galw, "Paratowch yn yr anialwch ffordd y Sanctaidd Un, unionwch yn y diffeithwch briffordd i'n Duw ni. Caiff pob pant ei godi, pob mynydd a bryn ei ostwng; gwneir y tir ysgythrog yn llyfn, a'r tir anwastad yn wastadedd. Datguddir gogoniant yr Bywiol Un yng ngwydd pawb. Genau'r Bythol Un a lefarodd." Llais un yn dweud, "Galw"; a daw'r ateb, "Beth a alwaf? Y mae pob un meidrol fel glaswellt, a'i holl nerth fel blodeuyn y maes. Y mae'r glaswellt yn crino, a'r blodeuyn yn gwywo pan chwyth anadl Duw arno. Yn wir, glaswellt yw'r bobl. Y mae'r glaswellt yn crino, a'r blodeuyn yn gwywo; ond y mae gair ein Duw ni yn sefyll hyd byth." Dring i fynydd uchel; ti, Seion, sy'n cyhoeddi newyddion da, cod dy lais yn gryf; ti, Gaersalem, sy'n cyhoeddi newyddion da, gwaedda, paid ag ofni. Dywed wrth ddinasoedd Jwda, "Dyma eich Duw chwi."

Clywch air bywyd i'n byd.

Diolch a fo i Dduw.

Eseia 40:1-9

Codwn ar ein traed, gan droi i wynebu Llyfr yr Efengylau yng Nghorff yr Eglwys

Efengyl

☩ Haleliwia. **R** Haleliwia. ☩ Datguddir gogoniant yr Bywiol Un yng ngwydd pawb. **R** Haleliwia. ☩ Y mae yn sefyll yn eich plith un nad ydych chi'n ei adnabod, yr un sy'n dod ar f'ôl i.

R Haleliwia.

Gras a thangnefedd a fo gyda chwi.

A'th gadw di yng nghariad Crist.

Gwrandewch yr Efengyl Sanctaidd yn ôl ✠ Sant Ioan.

Gogoniant i ti, O Grist.

Bryd hynny: Tystiolaethodd Ioan, pan anfonodd yr Iwdeaid o Gaersalem offeiriad a Lefiaid ato i ofyn iddo, “Pwy wyt ti?” Addefodd ac ni wadodd, a dyma a addefodd: “Nid myfi yw’r Meseia.” Yna gofynasant iddo: “Beth, ynteu? Ai ti yw Elias?” “Nage,” meddai. “Ai ti yw’r Proffwyd?” “Nage,” atebodd eto. Ar hynny dywedasant wrtho, “Pwy wyt ti? Rhaid i ni roi ateb i’r rhai a’n hanfonodd ni. Beth sydd gennyt i’w ddweud amdanat dy hun?” “Myfi,” meddai, “yw ‘Llais un yn galw yn yr anialwch: “Unionwch ffordd y Sanctaidd Un” – fel y dywedodd y proffwyd Eseia.” Yr oeddent wedi eu hanfon gan y Phariseaid, a holasant ef a gofyn iddo, “Pam, ynteu, yr wyt yn bedyddio, os nad wyt ti na’r Meseia nac Elias na’r Proffwyd?” Atebodd Ioan hwy: “Yr wyf fi’n bedyddio â dŵr, ond y mae yn sefyll yn eich plith un nad ydych chi’n ei adnabod, yr un sy’n dod ar f’ôl i, nad wyf fi’n deilwng i ddatod carrai ei sandal.” Digwyddodd hyn ym Methania, y tu hwnt i’r Iorrdonen, lle’r oedd Ioan yn bedyddio.

Dyma Efengyl ein Gwardedwr.

Moliant i ti, O Grist.

Ioan 1:19-28

Eisteddwn ar gychwyn y bregeth

Pregeth yn y gyfres “Canys fy llygaid a welsant”

Ioan y Groes

Llewyrchu wna’r saint. Roedd eu buchedd yn olau’n eu dydd; yn eu hesiampl gwelwn gyfiawnder a sancteiddrwydd yn gliriach; mae eu presenoldeb yn awr, ym mynwes Dduw, yn goleuo i ni ffyrdd tragwyddoldeb. Wrth wraidd eu hysbrydoliaeth ddadlennol y mae iddynt weld fel ninnau, trwy lygaid meidrol; ac o blith bywydau tebyg iawn i’n bywydau ni y bu i’r rhain gael cip ar Oleuni Crist. Yr Adfent a’r Nadolig hwn, deuir â’r seintiau a ddathlwn yn ystod yr wythnos yn y Gadeirlan ac Eglwys y Groes i mewn yn rhan o’n haddoliad ar y Sul. Fe’n gwahoddir yn y gyfres bregethu hon i weld yr Adfent a’r Nadolig trwy eu llygaid hwn, er mwyn i ni, fel y gwnaethant hwythau, weld y Crist ymgnewdoledig yn ein mysg.

Yr Is-Ddeon

Ar derfyn y bregeth, codwn ar ein traed

Credo

Ar y cyd, gadewch inni gadarnhau ein ffydd.

**Yr wyf yn credu ac yn ymddiried yn Nuw Dad,
a greodd bopeth sydd.**

**Yr wyf yn credu ac yn ymddiried yn ei Fab Iesu Grist,
a brynodd ddynolryw.**

**Yr wyf yn credu ac yn ymddiried yn ei Ysbryd Glân,
sy'n rhoi bywyd i bobl Dduw.**

**Yr wyf yn credu ac yn ymddiried yn un Dduw,
✠ Dad, Mab ac Ysbryd Glân.
Amen.**

Ymbiliau

Gyda'n holl galon a'n holl feddwl gweddiwn ar Dduw.

Eisteddwn neu benliniwn

Dduw ein deisyfu a'n disgwyl, gweddiwn dros yr Eglwys, a grëwyd er dy ogoniant. Gweddiwn dros Andrew ein Heskob; dros weinidogaeth feunyddiol Eglwys y Groes a'n Cadeirlan; a thros bawb a ddaw'n bererinion dros y trothwy'r wythnos yma. Estyn i ni oll dy iachawdwriaeth a'th dwf.

Y O Dduw, yn dy drugaredd,
R **Gwrando ein gweddi.**

Dduw ein deisyfu a'n disgwyl, gweddiwn dros y byd, a grëwyd gan dy gariad. Gweddiwn yn arbennig dros bobl Wcraïn yn amddiffyn ac yn gwaredu eu cartref; a thros bobl Israel a Gasa yn eu braw a'u poen. Una ni, mewn calon a meddwl, â phawb sy'n dyheu am gyfiawnder a heddwch, hyd yn oed pan fo'r golau'n wan a'r clwy'n dirgrynu. Estyn i ni oll dy dangnefedd a'th gariad gweddnwidiol.

Y O Dduw, yn dy drugaredd,
R **Gwrando ein gweddi.**

Dduw ein deisyfu a'n disgwyl, gweddiwn dros dy holl bobl, wedi'u creu ar dy ddelw, ac yn enwedig dros yr unig, y galarus, a'r claf. O'n cymuned ni, gweddiwn dros [...] . Anadla anadl einioes arnynt a dwg iddynt dy drugaredd a'th ras.

Y O Dduw, yn dy drugaredd,

R **Gwrando ein gweddi.**

Dduw ein deisyfu a'n disgwyl, gweddiwn dros y rhai yr ydym yn eu caru ond na'u gwelwn mwyach. Gweddiwn dros y rhai sydd wedi marw yn ddiweddar, yn enwedig y rhai a fu farw'n ddisymwth a dibaratoad; ac o'n cymuned ni gweddiwn dros [...] ; a thros [...] y cedwir eu gŵyl goffa'r dyddiau hyn.

Y Gorffwys tragwyddol dyro iddynt, O Dduw.

R **A llewyrched goleuni gwastadol arnynt.**

Y ✕ Gorffwysed hwy mewn tangnefedd.

R **A chyfodi mewn gogoniant.**

Gan uno'n gweddi â gweddiâu Mair Mam Duw, Deiniol, Steffan, Ioan, y Gwirioniaid, Thomas Becket, Seiriol, Cadfan a holl Saint Enlli, cyd-weddiwn:

Y Dad trugarog,

R **Derbyn y gweddiâu hyn**

er mwyn dy Fab, ein Gwaredwr Iesu Grist.

Amen.

Codwn ar ein traed, a gwneir Casgliad yn ystod yr emyn

Cymun

Emyn

O tyred i'n gwaredu, lesu da,
fel cynt y daethost ar dy newydd wedd,
a'r drysau 'nghau, at rai dan ofnus bla,
a'u cadarnhau â nerthol air dy hedd:
llefara dy dangnefedd yma nawr
a dangos inni greithiau d'aberth mawr.

Yn d'aberth di mae'n gobaith ni o hyd,
ni ddaw o'r ddaear ond llonyddwch brau;
o hen gaethiwed barn rhyfeloedd byd
hiraethwn am y cymod sy'n rhyddhau:
tydi, Gyfryngwr byw rhwng Duw a dyn,
rho yn ein calon ras i fyw'n gytûn.

Cyd-fyw'n gytûn fel brodyr fyddo'n rhan,
a'th gariad yn ein cynnal drwy ein hoes;
na foed i'r arfog cry' orthrymu'r gwan,
ac na bo grym i ni ond grym y groes:

rhag gwae y dilyw tân, O trugarha a thyred i'n gwaredu, lesu da.

Geiriau

John Roberts (1910-1984)

Cerddoriaeth | "Bro Aber"

John Haydn Phillips (1917-1985)

Parhawn ar ein traed tan y rhannwn y Tangnefedd

Offrwm

Deuwn i'r fangre hon â'r bara sy'n gynhaliaeth.

Fe ddaw inni'n fara'r bywyd.

Deuwn i'r fangre hon â'r gwin sy'n mwyneiddio.

Fe ddaw inni'n waed einioes y byd.

Gweddi Ewcharistaidd

Gras a thangnefedd a fo gyda chwi.

A'th gadw di yng nghariad Crist.

Dyrchefwch eich calonnau.

Yr ydym yn eu dyrchafu at yr Arglwydd.

Diolchwn i'r Arglwydd ein Duw.

lawn yw rhoi ein diolch a'n clod.

lawn yn wir, ein dyletswydd a'n llawenydd bob amser ac ym mhob lle, yw diolch i ti, Dad Sanctaidd, hollalluog a bythfywiol Dduw, trwy Iesu Grist ein Harglwydd.

A ddaeth i'n plith yng nghyflawniad yr amser gan agor inni ffordd iachawdwriaeth. Gwylwn yn awr am y dydd pan ddaw drachefn i farnu'r byd, gan ddatguddio goleuni ei bresenoldeb, fel y gwelwn ei allu a'i ogoniant.

Felly, gyda llu'r angylion a holl gwmpeini'r nef, cyhoeddwn ogoniant dy enw ac ymuno â hwy yn eu hemyn diderfyn o fawl:

Sanct, sanct, sanct Arglwydd Dduw'r lluoedd, Nef a daear sy'n llawn o'th ogoniant. Gogoniant a fo i ti, O Arglwydd goruchaf.

✠ Bendigedig yw'r hwn sy'n dyfod yn enw'r Arglwydd. Hosanna yn y goruchafion.

Cerddoriaeth

Gwasanaeth Cymun yn C, William Mathias (1934-1992)

Parhawn ar ein traed

Pob moliant a diolch i ti, y gwir a'r bywiol Dduw, Crëwr pob peth, Rhoddwr bywyd. Lluniaist ni ar dy ddelw dy hun, ond yr ydym ni wedi difwyno'r ddelw honno a syrthio'n brin o'th ogoniant. Rhoddwn ddiolch i ti am anfon dy Fab i rannu ein bywyd ni; fe'i hildiaist i farwolaeth fel y câi'r byd ei achub, a'i atgyfodi oddi wrth y meirw fel y bo i ni fyw ynddo ef, ac yntau ynom ninnau.

Sancteiddia â'th Ysbryd y bara hwn a'r gwin hwn, dy roddion inni, fel y bônt i ni yn gorff a gwaed ein Hiachawdwr, Iesu Grist.

Y nos y bradychwyd ef, cymerodd fara ac, wedi rhoi diolch, fe'i torrodd a'i roi i'w ddisgyblion, gan ddweud, Cymerwch, bwytwch; hwn yw fy nghorff a roddir drosoch: gwnewch hyn er cof amdanaf. ✠

Yr un modd ar ôl swper cymerodd y cwpan, ac, wedi rhoi diolch, fe'i rhoddodd iddynt, gan ddweud, Yfwch o hwn bawb, oherwydd hwn yw fy ngwaed o'r cyfamod newydd a dywelltir drosoch a thros lawer er maddeuant pechodau: gwnewch hyn bob tro yr yfwch ef er cof amdanaf. ✠

Cyhoeddwn ddirgeledd y ffydd.

Bu farw Crist.
Atgyfododd Crist.
Daw Crist mewn gogoniant.

Fel y gorchmynnodd ef inni, O Dad, yr ydym yn cofio Iesu Grist, dy Fab. Gan gyhoeddi ei farwolaeth fuddugoliaethus, a chan ymlawenhau yn ei atgyfodiad, a disgwyl iddo ddod mewn gogoniant, deuwn â'r bara hwn a'r cwpan hwn i ti. Derbyn ein haberth o ddiolch a moliant.

Adfer ac adfywia dy holl bobl, adnewyddu ni a phawb y gweddïwn trostynt â'th ras a'th ✠ fendith nefol a derbyn ni yn y diwedd gyda'th holl saint i'r llawenydd diderfyn hwnnw a addawyd inni gan dy Fab, ein Harglwydd Iesu Grist.

Trwyddo ef, gydag ef, ynddo ef, yn undod yr Ysbryd Glân, eiddot ti, Dad hollalluog, yw pob anrhydedd a gogoniant, yn oes oesoedd.

✠ **Amen.**

Parhawn ar ein traed

Gweddi'r Arglwydd

Fel y dysgodd ein Hiachawdwr ni, gweddiwn yn hyderus:

Ein Tad, yr hwn wyt yn y nefoedd, sancteiddier dy enw, deled dy deyrnas, gwneled dy ewyllys; megis yn y nef, felly ar y ddaear hefyd. Dyro i ni heddiw ein bara beunyddiol a maddau i ni ein dyledion, fel y maddeuwn ninnau i'n dyledwyr. Ac nac arwain ni i brofedigaeth; eithr gwared ni rhag drwg. Canys eiddot ti yw'r deyrnas, a'r gallu, a'r gogoniant, yn oes oesoedd. Amen.

Tangnefedd

Hyn yw trugaredd dy galon, O Grist –
daw'r wawrddydd oddi uchod i'n plith
i ddatguddio ein hundeb ynot ti;
dy gorff torredig yn gyflawn pan ymddangosi.

Tangnefedd y Bythol Dduw a fo gyda chwi bob amser.
A'th gadw di yng nghariad Crist.

Rhannwn arwydd o Dangnefedd.

Rhannwn arwydd o Dangnefedd; yna penliniwn neu eisteddwn

Torri

Oen Duw, sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd: trugarha wrthym.
Oen Duw, sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd: trugarha wrthym.
Oen Duw, sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd: dyro inni dangnefedd.

Cerddoriaeth

Gwasanaeth Cymun yn C, William Mathias (1934-1992)

Cymuno

✠ Iesu yw Oen Duw sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd.
Gwyn eu byd y rhai a elwir i'w swper.

**Waredwr, nid wyf yn deilwng i'th dderbyn,
ond dywed y gair a chaf fy iacháu.**

Deuwn i Gymuno, gan ddilyn cyfarwyddyd y Stiwardiaid, o'r Afrlladen Sagrafenol ac, os y dymunwn, o'r Gwerthfawr Waed

Motét

Hon yw tystiolaeth Ioan, pan anfonodd yr Iddewon o Jerwsalem offeiriad a Lefiaid i ofyn iddo, Pwy wyt ti? Ac efe a gyffesodd, ac ni wadodd; a chyffesodd, Nid myfi yw'r Crist. A hwy a ofynasant iddo, Beth ynteu? Ai Eleias wyt ti? Yntau a ddywedodd, Nage. Ai'r Proffwyd wyt ti? Ac efe a atebodd, Nage. Yna y dywedasant wrtho, Pwy wyt ti? fel y rhoddom ateb i'r rhai a'n danfonodd. Beth yr wyt ti yn ei ddywedyd amdanat dy hun? Eb efe, Myfi yw llef un yn gweiddi yn y diffeithwch, Unionwch ffordd yr Arglwydd.

Geiriau

Ioan 1:19-23

Cerddoriaeth

Orlando Gibbons (1583-1625)

Ar ôl i bawb Gymuno, safwn i ganu'r emyn

Emyn

Tua Bethlem dref
awn yn fintai gref
ac addolwn ef.

Gyda'r llwythau
unwn ninnau
ar y llwybrau at y crud.
Tua'r preseb awn
gyda chalon lawn
a phenlinio wnawn.

I fachgennyn Mair,
y tragwyddol Air
yn y gwellt a'r gwair,
dygwn roddion:
serch y galon,
aur anrhegion, thus a myrr.
Tua Bethlem dref
awn yn fintai gref
ac addolwn ef.

Geiriau
Will Ifan (1883-1968)
Cerddoriaeth | "Tua Bethlem Dref"
David Evans (1874-1948)

Parhawn ar ein traed

Ymadael

Gras a thangnefedd a fo gyda chwi.
A'th gadw di yng nghariad Crist.

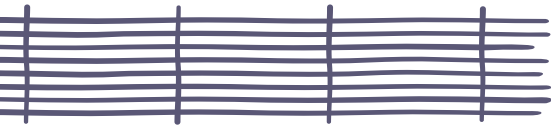
Llewyrched Crist, Haul cyfiawnder, arnoch a chwalu'r
tywyllwch o'ch blaen; a bendith Duw hollalluog,
y Tad, ✠ y Mab, a'r Ysbryd Glân a fo yn eich plith ac a drigo
gyda chwi yn wastad.
Amen.

Awn ymaith mewn tangnefedd.
Yn Enw Crist. Amen.

Parhawn ar ein traed hyd nes i'r gweinidogion ymadael; yna eisteddwn neu ymadael

Hysbys

Adfent brysur a buddiol

Ysgrifenna'r Is-Ddeon:

Bu'r Adfent yn brysur yma yn y Gadeirlan ac Eglwys y Groes. Rydym wedi croesawu lluo o ysgolion, elusennau, corau cymunedol a sefydliadau gwirfoddol sydd dros y trothwy ar gyfer eu gwasanaethau carolau; rydym wedi codi arian i Shelter Cymru, ein Helusen Nadolig 2023, yn ogystal â chefnogi gwaith Cymorth Cristnogol yn y Dwyrain Canol, ac rydym wedi casglu rhoddion Nadolig arbennig i Fanc Bwyd y Gadeirlan; rydym wedi cadw Adfent ysbrydol wyladwrus, gan ddechrau gyda Defod Hwyrrol ysbennnydd lle y canwyd *Gwylnos* Rachmaninoff; rydym eisoes wedi croesawu cannoedd o bobl i'n defodau Nadolig ein hunain mewn gwasanaethau Naw Llith a Charol gorlawn ac i wasanaethau'r preseb; rydym hyd yn oed wedi gorfod delio â polyn fflag a gwymmpwyd gan y storm; ac mae llawer mwy i ddod eto wrth inni aros ar ddefodau Noswyl Nadolig a Dydd Nadolig. Nid oes dim o hyn yn digwydd heb haelioni, ewyllys da a gwaith caled ar ran tîm o gydweithwyr a'r gymuned gyfan. Rydw i mor ddiolchgar i bawb am eu hymrwymiad a'u ffyddlondeb; ac i bawb, dymunaf Nadolig llawen a bendithiol.

Y DOLIG HWN

24 Rhagfyr 2023 am 11.00pm
Cymun Canol Nos y Nadolig

Ymunwch â ni ar gyfer ein dathliad cyntaf o'r Nadolig yng ngolau kannwyll yn hwyr ar Noswyl Nadolig, a chôr y Gadeirlan yn arwain y carolau a'r canu.

Bydd y gwasanaeth dwyieithog hwn yn para tuag awr.

25 Rhagfyr 2023 am 11.00am
Cymun Bendigaidd Bore Nadolig

Ymunwch â ni ar gyfer ein Cymun llawen ar fore Nadolig, dan arweinyddiaeth Archesgob Cymru, ac wedi ei ddilyn gan dderbyniad gwin i ddathlu.

Bydd y gwasanaeth dwyieithog hwn yn para tuag awr.

Mae mynediad i'r holl ddefodau hyn yn rhad ac am ddim, ac mae croeso cynnes i bawb. I fod yn siwr o'ch sedd, archebwch eich sedd am ddim arlein, neu rhowch eich enw i'r Stiwardiaid ar 24 Rhagfyr.

Yr wythnos

Heno | Tonight

Noswyl Nadolig | Christmas Eve

11.00pm Cymun Bendigaidd ar Gân
Canol Nos y Nadolig | Midnight
Choral Holy Eucharist of Christmas

Offeren yn G fwyaf | Mass in G major,
Poulenc

25 Rhagfyr | Dydd Nadolig December | Christmas Day

8.15am Holy Eucharist

11.00am Cymun Bendigaidd ar Gân |
Choral Holy Eucharist

Gwasanaeth Cymun yn B-flat
| Communion Service in B-flat,
Stanford; Ding Dong! Merrily on high,
Traditional

26 Rhagfyr | Dygwyl Steffan December | Saint Stephen's Day

12.30pm Cymun | Eucharist

27 Rhagfyr | Dygwyl Ioan December | Saint John the Evangelist's Day

12.30pm Cymun | Eucharist

28 Rhagfyr | Dygwyl y Gwirioniaid 28 December | Holy Innocents' Day

12.30pm Cymun | Eucharist

Dydd Gwener | Friday | Thomas Becket

12.30pm Cymun | Eucharist

Dydd Sadwrn | Saturday

12.30pm Cymun | Eucharist

31 Rhagfyr | Y Sul Cyntaf wedi'r Nadolig 31 December | The First Sunday after Christmas

8.15am Holy Eucharist

9.15am Cymun Bendigaidd ar Gân
Offeren Deiniol, Rees

11.00am Choral Holy Eucharist
Communion Service, Merbecke

3.30pm Gosber ar Gân | Choral
Evensong

Ymatebion | Responses, Plaengan |
Plainchant; Magnificat & Nunc dimittis,
Plaengan | Plainchant

Ein gweddi

Yn glâf Joy Levine, offeiriad; John
Watkin Jones; Bill Lovelock; Morris
Owen Williams; Karen Hughes;
Barbara Watson; Cynthia Farrar; Terry
Jones; Sue Edwards; John Hughes

A fu farw'n diweddar Monica Harris;
Toby Tipton; Chloe Bidwell

Gŵyl goffa Gwyneth Mary Williams
(24); Margaret Lawton (29)

Diogelu

Mae diogelu plant ac oedolion sydd mewn perygl yn hanfodol, ac rydym wedi ymrwymo i feithrin amgylchedd lle mae pawb yn gallu addoli a chymryd rhan yn mywyd Cadeirlan Deiniol Sant yn ddiogel. Os oes gennych unrhyw bryderon, codwch nhw ar unwaith gydag aelod o dîm y Gadeirlan.

Cynaliadwyedd a chaniatâd

Rydym yn defnyddio papur sydd wedi ei ailgylchu 100% a'i gynhyrchu â charbon deuocsid isel.

Caiff cynifer o'n gwasanaethau'n eu ffrydio arlein, ac mae'r recordiad ar gael wedi hynny ar sianel YouTube y Gadeirlan. Efallai y bydd ffotograffydd swyddogol ar ddyletswydd. Mae eich presenoldeb yn gyfystyr â'ch caniatâd i gael eich cynnwys mewn unrhyw ffilmio, tynnu lluniau, recordio sain neu ddarlledu. Os nad ydych am i ffotograff ohonoch chi neu blentyn yn eich gofal gael ei ddefnyddio gan y Gadeirlan, siaradwch ag aelod o dîm y Gadeirlan.

Cydnabyddiaethau

Atgynhyrchir deunydd yn y drefn hon o wasanaeth o dan CLL 280874. Mae'r gwasanaeth hwn yn cynnwys rhannau o'r **Drefn ar gyfer y Cymun Bendigaid 2004** hawlfraint © Gwasg yr Eglwys yng Nghymru 2004 Mae'r lliθοοedd a'r salmyddiaeth Gymraeg yn seiliedig ar **The New Revised Standard Version of the Bible ac Y Beibl Cymraeg Newydd: Argraffiad Diwygiedig**. Daw cytgan y salmyddiaeth Gymraeg o Nicander, **Y Psallwyr** (1850) a'r salmyddiaeth Saesneg o **The Saint Helena Breviary** (2019).

Darlun clawr

Ar y clawr ceir "Crist Iwan y Groes" gan Salvador Dalí (1904-1989), o gasgliadau Oriol Kelvingrove, Glasgow.

Cefnogaeth

Caiff y fangre sanctaidd hon llawn ffydd, gobaiθ a chariad, a phopeth sy'n digwydd yma, ei chynnal gan eich haelioni chi.

1 I roi rhodd ar-lein ar eich ffôn heddiw, sganiwch y cod QR isod.

2 Defnyddiwch ein peiriant rhoi digyswllt yng nghefn Corff yr Eglwys i dapio cerdyn neu ffôn.

Trwy roi rhodd, byddwch yn ein helpu i barhau â'n gwaith hanfodol.

Eglwys Gadeiriol ac Archesgobol Deiniol Sant ym Mangor The Cathedral & Metropolitan Church of Saint Deiniol in Bangor

Esgob ac Archesgob Cymru
Bishop & Archbishop of Wales

Y Parchedifac | The Most Revd Andrew John

Is-Ddeon | Sub-Dean

Canon Siôn B. E. Rhys Evans

sionrhyssevans@eglwysyngnghymru.org.uk

Canon dros Fywyd Cynulleidfao

Canon for Congregational Life

Canon Tracy Jones

tracyjones@eglwysyngnghymru.org.uk

Caplan Prifysgol a Chymuned

University & Community Chaplain

Y Parchg | The Revd Neville Naidoo

nevillenaidoo@eglwysyngnghymru.org.uk

Is-Ganon | Minor Canon

Y Parchg | The Revd Josie Godfrey

josiegodfrey@eglwysyngnghymru.org.uk

Cyfarwyddwr Cerdd | Director of Music

Joe Cooper

joecooper@eglwysyngnghymru.org.uk

Organydd | Organist

Martin Brown

martinbrown@eglwysyngnghymru.org.uk

Gweinyddwr Liturgi ac Ail-gantor

Liturgy Administrator & Succentor

Sam Jones

samjones@eglwysyngnghymru.org.uk

Cydlynnydd Gweinidogaeth Deulu

Family Ministry Coordinator

Yasmin de Rosa

yasminderosa@eglwysyngnghymru.org.uk

Cwstos | Custos

Simon Taylor

simontaylor@eglwysyngnghymru.org.uk

Trysorydd | Treasurer

Kelly Edwards

kellyedwards@eglwysyngnghymru.org.uk

Canon Secundus

Canon David Thomas Morris

davidmorris@eglwysyngnghymru.org.uk

Canon Emeritws | Canon Emeritus

Canon Angela Williams

Aelodau o Goleg Offeiriadol y Gadeirlan

Members of the Cathedral's College of Priests

Y Parchg Ddr | The Revd Dr John Prysor- Jones,

y Tra Pharchg Athro | the Very Revd Prof.

Gordon McPhate, y Parchg | the Revd Peter

Kaye

Darllynydd | Reader

Elma Taylor

Caplaniaid Anna | Anna Chaplains

Jane Coutts, Anne Eyre, Elma Taylor

Pensaer y Gadeirlan | Cathedral Architect

Simon Malam

Rhif elusen | Charity number 1158340